

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

.. .. . APARE .. .. .
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Lucaciu.

O voce puternică a răsunat astăzi în parlamentul țării noastre. O voce puternică nu numai prin timbrul ei sonor, nu numai prin individualitatea marcată și atât de epusă și în trecut a aceluia, care a rostit-o; ci și prin ideile înalte, căror li-a dat expresiune.

Părintele Lucaciu a vorbit despre patriotism și despre ideea de stat. Două concepțiuni împotriva căror se păcătuiește atât de mult din partea satrapilor acestei țări.

Preste strigătele dușmane răsbate ca o furtună de indignare glasul părintelui Lucaciu, repetând refrenul: Patriotismul nostru e falsificat, patriotismul nostru e adevăratul patriotism, al celor loiali față de domnitorul țării, al celor cari știu să cinstească legile și atunci, când acele se îndreaptă contra lor.

Fiecare vorbă e o acuză.

„Trădători de patrie!“ Aceasta a fost din partea presei maghiare și din partea guvernărilor maghiari vorba cea mai ieftină, ce s'a aruncat totdeauna spre noi.

Mai puternic, decât ori când, prin graiul părintelui Lucaciu acuza se întoarce împotriva aceluia, cari au urzit-o.

„Voi sunteți trădătorii! Voi, cari faceți, ca cetățenii acestei țări să se războiască neîncetat unii cu alții, Voi cari călcați legile. Voi sunteți dușmani patriei!“

Urlă patrioții din coaliție. Urlă toți cei atinși. Dar urlatul lor e al fiarelor, cari înlănțuite fiind de o putere mai mare, se simțesc neputincioase.

Glasul părintelui Lucaciu va mai răsună în parlamentul în care se desfășoară lupta pentru desrobirea popoarelor acestei țări de sub stăpânirea unui sistem de guvernare păcătos și asupritor. Și e atâta tărie de a învedera mai repede decât fulgerul și mai luminos decât soarele și de a pironi mai vârtos decât ferul îmbucată în stâncă adevărul și dreptatea celor nedreptățiți, încât trebuie să socotim drept o fericire pentru luptele noastre din viitor, că îl avem pe părintele Lucaciu în mijlocul aceluia, cari stau în fruntea luptătorilor noștri acolo, unde focurile sunt cele mai înverșunate.

Interpelațiile dezvoltate prin domnii Milan Hodza și Stefan C. Pop asupra măcelului dela Cernova au venit ca ilustrații nu se poate mai potrivite după vigurosul discurs al părintelui Lucaciu.

Norii se înfierbântă.

Chiar astăzi, în timpul interpelațiilor asupra măcelului dela Cernova, scenele turbulente amenințau a degenera cu totul, ca în timpul scandalurilor de acum câteva luni.

Se începe bine deja dela indemnizare. Ce are să fie când cu transacțiunea, când cu garanțiile constituției, când cu bugetul...?

Presupunem, avem după trecut tot dreptul să presupunem, că guvernul își va da toată silința, ca din cât situația sa parlamentară este foarte gravă și astăzi,—să și-o îngreuneze tot mai mult.

În această direcție îi dorim izbândă deplină.

O nostimadă. Felul de a conduce poporul a politicianilor unguri să poate vedea și din următoarea nostimă convorbire între Wekerle, Brediceanu și Hodja.

În decursul ședinței de ieri a Camerei ministrul-președinte să apropie de deputatul Brediceanu și-i arată o telegramă primită dela Rosenberg, în care i-se cere un regiment de infanterie pentru potolirea spiritelor revoltate.

Brediceanu i-a spus, că ar face foarte bine, dacă ar îndupleca pe deputații slovaci să meargă în mijlocul poporului revoltat.

Vă puteți închipui mutra lui Wekerle după acest sfat de altfel foarte cuminte.

Mai târziu a venit și Hodja și i-a spus ministrului, că el și colegii lui sunt decizi să plece la Cernova.

Wekerle a răspuns, că asta nu-i convine. „Poporul“ — a zis Hodja — ascultă de noi și se va liniști“.

— „Tocmai asta nu vreau“ a răspuns ministrul ca poporul să asculte de tine!“

Nu așa, că e nostim?

De ce să fie împăcat poporul cu vorba, când sunt destule gloanțe!

Lupta pentru banca autonomă. Agitația pentru înființarea unei bănci autonome ungare continuă pe toată linia. Consiliile din comitatele ungurești au decis să trimită Camerei petiții în cari cer înființarea unei astfel de bănci.

Comitatul Alba Inferioară a și adresat o petiție în acest sens.

Ziarul „Magyarország“ anunță că un mare proprietar din comitatul Bácsbodrog, al cărui nume deocamdată îl ține sub tăcere a dat ordin băncii cu care lucrează și unde are depozite, că la caz că-și va pune la cale înființarea băncii naționale ungare, să subscrie acții în sumă de o jumătate de milion de coroane.

Un funcționar de a zecea mână din Pesta a depus de pe acum o mie de coroane pentru banca națională, condiționat, dacă într'un an își va vedea visul cu ochii.

Mi-se pare că nu și-l va vedea nici în zece ani.

Banca națională nu e sfințire de biserică. Aci trebuie bani, nu jandarmi.

Transacția și Croații. În ședința dela 29 c. a Reichstagului deputatul croat dr. Laginja a vorbit despre nulitatea transacției din punct de vedere croat. Oratorul a susținut, că Ungaria a operat ca și un stat de sine stătător. Transacția făcută în modul acesta de Ungaria n'are nici-o valoare pentru Croația, Slavonia și Dalmația. În sensul compromisului ungaro-croat, Croația trebuia să-și dea învoirea asupra transacției cu Austria.

Pactul acesta este deci neconstituțional și din acel punct de vedere, că el trebuia făcut și în limba croată și întărit cu subscrierea banului.

Această eliminare a Croației a hotărât partidul croat din Reichsrath să se abțină dela desbaterea transacțiunii.

Korody despre Croați. Cunoscutul publicist sas Lutz Korody, fost deputat, expulzat, a scris un articol în „Oesterreichische Rundschau“ în care îndeamnă pe Croați să se unească cu deputați naționalităților nemaghiare și să ducă o obstrucție în parlament în contra tuturor proiectelor guvernului.

Korody asigură că obstrucția celor 65 de deputați nemaghiari ar putea provoca căderea actualului cabinet.

Din România.

Congresul agronomilor.

Luni la orele 11 a. m. s'a deschis al doilea congres al agronomilor în sala de ședințe a Ateneului Român. Participă foarte mulți congresiști din toate unghiurile țării.

Dezbaterile congresului se vor face în 4 secțiuni după cum urmează:

I. Economia națională. II. Invățământul agricol. III. Cultura agricolă. IV. Economia vitelor.

D. S. P. Radianu pronunță un discurs, în care spune, că importanța acestui congres e cu atât mai mare, cu cât se va hotărâ chipul de luminare agricolă a țărâniei. Spune că speră într'o unire sinceră și durabilă între proprietar și țaran.

Expune chipul de efectuare a diferitelor culturi cum și principiile științifice, prin care se pot realiza adevăratele culturi bune.

Trecând la chestia țărăneasă, spune, că această chestiune e la ordinea zilei. E vorba de salvarea patriei. Există o categorie de oameni, cari vor distrugerea ideii de patrie. Învățătorii trebuie să lupte împotriva acestor idei primejdioase.

D. Kalinderu e primit cu aplauze la tribună. Spune, că agricultura e îndelnicirea temelnică a țării deci în ea stă progresul economic al țării.

Constată cu plăcere, că congresul s'a gândit și la îmbunătățirea soartei țărănilor din punct de vedere economic. E chestiunea cea mai arzătoare la ordinea zilei. Mulți săteni suferă de lipsă de pământ dar mai toți suferă de lipsă de lumină.

Vorbește de înființarea băncii rurale și spune, că ea trebuie întemeiată fără participarea statului, dar sub supravegherea lui. O astfel de bancă va putea înlocui cumpărarea de moșii și darea lor în arendă la săteni. Astfel s'ar pune baza proprietății mijlocii, — atât de necesară statului nostru.

Proprietarii încurcați, ar putea vinde sătenilor o parte din moșia lor.

Face urări pentru izbânda agronomilor în realizarea progresului țărâniei și al patriei.

După amiază au vorbit mai mulți oratori, cari toți au insistat asupra chestiei țărănești și a reformelor agrare.

Atenția ce îi se dă țaranului și stărei lui deplorabile este cât se poate de laudabilă și noi cari ne îngrijim tot atât de mult de soarta nenorocitului nostru popor, n'avem decât să stimăm astfel de porniri frumoase, din partea unor oameni cari simt românește, din partea unor oameni într'adevăr mari, cari se interesează de soarta țării lor.

Fie că această idee să se cultive și în parlamentul României ale cărui porți vor fi în curând deschise.

În ziua a doua a congresului agronomic a prezentat iarăș un viu interes.

S'au ascultat vorbirile unor cunoscuți

bărbați cari luptă cu energie pentru desrobirea economică a țaranului cum sunt: Christu Negoescu, Popovici Lupa, și alții.

Arendarea terenurilor școlare la țărani.

La casa școalelor de pe lângă ministerul de culte se studiază posibilitatea arendării terenurilor școlare la țărani.

E vorba ca suplinitorii școalelor rurale cari nu pot face cultura sistematică, să arendeze aceste terenuri unui sătean din comună, bun cultivator, pus sub privigherea învățătorului ambulant.

Această arendare să se facă numai pentru doi ani.

Învățătorii ambulanti și chiar învățătorii de prin comune vor trebui să explice și să stăruie pe lângă țărani pentru răspândirea cultivei nutrețurilor, recomandându-se în genere lucerna pentru locurile bune, dar cam uscate, trifoiul roș, pentru cele revene dar de bună calitate, sparceta pentru terenurile cele mai slabe; iar ca nutrețuri anuale: borceagul în prima linie, măturile și porumbul pentru nutreț acrit.

Livezile dela munte situate însă în văi, se vor cultiva cu legume (cartofi, varză etc), și alte plante, în deosebi secara și chiar porumbul, dacă se alege o varietate timpurie și reușita este sigură în localitate.

Locurile însă așa de accidentate, în cât nu se pot cultiva nici cu pomi, nici cu alte plante, se vor împăduri.

Alegerile congregaționale din Cil.

Mișelia preoților.

Primim din partea unui alegător din Cil de lângă Crișul alb un raport asupra alegerilor în congregații, din care se vede, cât de ticăloasă și murdară a fost purtarea unor preoți români pentru care n'avem cuvinte de admoniare, ci lăsăm poporul ca el să judece pe acești conducători nerușinați și scandalosi.

Încă înainte de alegere la 21 August s'a ținut o conferință intimă în comuna Cil sub prezidiul iubitelui și simpaticului avocat din Buteni Dr. Aurel Grozda, la

care au luat parte și preoți: George Lupșa din Dieci, George Bodea din Roșia, fiul preotului. Fabrițiu Bodea din Laz, care este teolog absolut precum și alți preoți, învățători și fruntași din cerc, pentruca în această conferință să se facă lista candidaților naționali pentru alegerile comitatene și tot-deodată a pregăti terenul și a afla mijloacele pentru reușita candidaților noștri.

La acea conferință preotul din Dieci, George Lupșa a propus candidarea persoanelor naționaliste și tot-odată a luat angajamentul de a organiza și pregăti poporul din comuna d-sale pentru alegere îndemnând și pe ceilalți prezenți, ca fiecare să lucreze în comuna sa pentru izbânda noastră.

Cei prezenți împreună cu cei candidați au primit candidatura și angajamentul propus de preotul George Lupșa replicându-i ca la alegere să dea semne, că se va achita conform propunerii și promisiunii. D-sale, dar ce să vezi, Dsa și consoții D-sale mai sus amintiți la alegere chiar contrarul au lucrat. Înainte de alegerile comitatene a fost convocată adunarea poporală în frunțașă comuna Almaș, la care au luat parte poporul precum și mai mulți învățători și preoți din cercul electoral al Cîlului, afară de preoții George Bodea din Roșia, Fabrițiu Bodea din Laz și Lazar Dobrei din Revetiș. În ziua adunării, poporul în frunte cu avocatul Dr. Aurel Grozda, s'a adunat în curtea bisericii din Almaș unde a fost prezent și voinicosul solgăbirău Hajdu, care n'a permis a să ține adunarea în curtea bisericii, ci înaintea casei comunale.

Mergând poporul cu frunțașii spre locul destinat din partea solgăbirăului, curțizantul solgăbirău luând de braț pe preotul din Dieci, George Lupșa îl conduce până în apropierea avocatului Dr. Aurel Grozda.

Aici solgăbirăul provoacă pe dl avocat Dr. Aurel Grozda a deschide adunarea căci timpul deschiderii e apropiat și de nu va începe va fi silit a dizolva adunarea.

Dl avocat Dr. Aurel Grozda roagă pe preotul George Lupșa a primi prezidiul și a deschide adunarea, la ce Dsa fără nici o rușine și jenare răspunde că nu primește prezidiul fiind sfătuit de voinicosul solgăbirău și așa a primit a prezidia învățătorul penzionat din Almaș, Cornel Novac, care prin o cuvântare acomodată vorbește poporului despre însămnătatea adunării, mul-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

Björnsterne Björnson.

Se știe, că înainte cu vre-o trei săptămâni zărele ne-au adus o îmbucurătoare veste: celebrul scriitor Norvegian, Björnsterne Björnson, a ridicat glasul său puternic și iubitor de adevăr în contra șovinismului maghiar. Într'o scrisoare adresată presidentului congresului de pace, ce s'a ținut de curând la München, Björnson a protestat în contra «apostolilor falși ai păcii», și a numit direct pe cunoscutul ministru maghiar, contele Apponyi — crescut din copilărie în școalele jesuiților — ca un astfel de apostol fals. Björnson a publicat în același timp și un articol supt titlul: «Pacea și amicii păcii», în revistele «Martie» și în «Le Courrier européen», unde își formulează părerea sa asupra acestei chestiuni, în mod mai amănunțit.

Maghiarii sunt un neam de oameni, egoiști și șoviniști peste măsură. Când e vorba de ei însșiși, sunt grozavi de zeloși în ce privește opera păcii, a umanității și a dreptu-

rilor. Indată ce au ieșit din cercul lor, nu admit pentru nici o nație, nici drepturi, nici umanitate; sunt tot ce poate fi mai tiran și mai barbar. Asupresc toate națiunile din Ungaria, le persecută limba și instituțiile, își bat joc de tradițiile altor popoare, le falsifică istoria, le confiscă banii adunați pentru scopuri naționale, și insultă zilnic în limbajul propriu unui popor lipsit de civilizație, iar pe reprezentanții popoarelor îi dau afară din parlament — otrăvesc și ațită pe concetățenii lor în contra a tot ce nu este maghiar. În orbii lor dușmănoasă nu șimt că viitorul nu le poate fi decât întunecat. Chiar conducătorii lor, actualmente cu Apponyi în cap, sunt cei ce țin pe concetățenii lor maghiari în continuă ațitare și ură în contra tuturor națiunilor nemaghiare. Dar cine seamănă vânt, furtună va culege!

Firește, că ecoul acestor stări nesuferite, neumane și necreștinești a răsunat în întreaga Europă și a trebuit să se isbească de munții pietroși și străvechi ai peninsulei scandinave până la bătrânul stejar din Norvegia, de o parte, și până în stepa nemărginită a Rusiei, unde se opri la marele

cugetător L. Tolstoi. Ecoul însă va mai răsună și în alte părți.

Un spirit așa de puternic ca al marelui poet Björnson ne-a dat și nouă, Românilor, o mare satisfacțiune.

Björnson se bucură de o mare popularitate nu numai în patria sa, ci în toată lumea civilizată. Ca preot, ca politician, ca dascăl și ca promovator a tot ce privește binele patriei sale și al omenirii, a scris și a făcut.

Ca orator străbătu întreagă Norvegia spre a trezi interesul poporului pentru teoriile sale naționale și umanitare și prin elocința sa fulgerătoare câștiga în totdeauna imensul său auditoriu. Căci ori unde, pe scenă, în versuri, în povestiri, în discursurile sale politice, argumentele cele mai puternice erau a arăta poporului său un viitor mai bun și mai frumos.

Într'o vorbire ținută înainte cu vr'o cinci ani în apropiere de orașul Christiania, l'o întrunire poporală, se exprima — «c un leu cu coama zburliță și albă ca zăpada —: «Popor de iarnă, — scutură jugul acestui anotimp, înviază-ți vara inimii tale lubește acest steag curat cu crucea libe-

țămindu-i că s'a prezentat într'un număr așa de frumos și pentru interesul ce-l arată față de cauzele noastre naționale, dă cuvântul D-lui avocat Dr. Aurel Grozda, care ține poporului o avântată vorbire despre datorințele și drepturile ce avem a-le cere și apoi încheie adunarea între aclamările de «să trăiască» din partea poporului, iar preotul George Lupșa fără a-și lua rămas bun de la nimenea (poate dela solgăbirău) și-a pierdut urma neamului văzându-l nimenea.

În ziua de 24 Oct., când s'a ținut alegerea de membri comitancezi, cu durere a trebuie să constatăm, că preoții mai jos înșirați, cari să giraseră de părinți sufletești și conducători ai poporenilor, de d-lor păstoriți, chiar contrarul au lucrat. Alegătorii din comuna Dieci păstoriți de veteranul preot George Lupșa s'au prezentat la alegere sub conducerea notarului Hesz și a judeului Lupșa Mărk nepotul d-lui preot, care numai ca să zădărnicească reușita membrilor naționali a primit a fi candidat pe lista contrară, și cu toții au votat contra listei naționale.

Tot conducător al poporenilor preotului George Lupșa din Dieci a fost și bietul notar penzionat Fejér Lonta, care fiind fiu de preot crescut cu prescură românească, nu s'a rușinat a nu lăsa pe nici un alegător din comuna Dieci, să convină cu vreun alegător de ai noștri, ca să-i lumineze pe acești nefericiți. Acest cortez nerușinat Fejér Lonta se afirmă pe sine de român și frate cu neînfrântul român George Fejér avocat în Borosineu (Ienopolea). Preotul George Lupșa a sosit la alegere după 11 oare când deja poporenii săi toți voteră în contra noastră, ceea-ce ni-a și cauzat căderea.

Preotul din Laz, Fabritiu Bodea a aflat de consult a nu să prezenta la alegere, ci a rămânea acasă și a-și lăsa poporenii sub conducerea scriitorășului din Dezna și pentru mai buna izbândă a contrariilor noștri (poate la sfatul preotului Bodea Fabritiu) s'a aliat și învățătorul de acolo, Petru Cheșchean și toți până la unul au votat cu lista contrară. Preotul Lazar Dobrei din Revetiș, care trăiește din concubină în concubină, încă a cugetat, că mai bine și comod lucru e a nu să intereseze de cauza națională, ca nu cumva să să strice cu notarășul și solgăbirăul, a lăsat poporul singur fără a-l lumina și conduși de străini cu toții au votat contra noastră, iar sfințiasa nici nu s'a apropiat la alegere. Preotul

din Roșia, Bodea George (frate cu cel din Laz), care nu cumva să rămână mai prejos, de cât colegii Dsale amintiți deja, încă n'a lucrat nimic întru reușita listei naționale, lăsând poporul condus de alții, ca să voteze cu contrarii noștri; ba ca să arate și altora ce păstor bun e Dsa înaintea mai multor alegători a afirmat, că Dsa și poporul Dsale totdeauna au votat cu notarul.

În comuna Almaș încă s'a aflat un om fără suflet și simț național și numai ca să înfrângă învingerea listei naționale la îndemnul jidanilor și ademenit de arginții lui Iuda, precum Iuda a vindut pe Hristos cu 30 de arginți, așisderea și acest om lăsat de sine cu numele Ilca János, numai ca să ajungă a fi candidat de birău, a primit a fi pus pe lista contrară, ca așa să spargă solidaritatea alegătorilor din comuna Almaș, și pe lângă toate eforturile nerușinatului jude comunal Timpa Constantin, fost prezidentul socialiștilor, precum și pe lângă eforturile jidanilor și a notarului cercual abia au putut seduce vre-o 20 uscături alegători din Almaș. Cu astfel de apucături și cu concursul celor 4 preoți a căzut lista națională cu vre-o 20 voturi, care eșia învingătoare de erau cu toții la locul lor. Fraților poporeni din Almaș! Vă sfătuiesc, că la alegerea de jude comunal să vă feriți de Ilca János, Iuda vânzătorul cauzei naționale și a neamului românesc. Așisderea și voauă fraților Dieceni, Lăzeni, Roșieni și Revetișeni vă zic să vă feriți și să nu vă lăsați conduși de străini, ci fieștecare din voi să vă siliți a fi apostoli în'tru luminarea și deșteptarea simțului național românesc.

Iar preoților Dvoastră, cari v'au lăsat singuri și neluminați, provocați-i ca să să intereseze de soarta voastră și să nu vă lase să fiți de răs în lume. Astfel de preoți merită să fie dezconsiderați din partea fiecărui român adevărat.

Onoare voauă bravilor alegători din comuna Cil, cari mai cu toții ați votat cu lista națională și onoare și bravului vostru învățător, care din răspuțeri a lucrat ca să eșim învingători. Să nu deznădăjduim fraților, căci cu noi este Dumnezeu și de aici înainte să nu ne mai lăsăm și bazăm pe promisiunile și vorbele falșilor conducători.

Un alegător.

Clica dela Cluj.

Nevinovăția fostului director al „Economului“ dl Basile Podoabă.

Clica dela Cluj Elie-Amos s'a făcut de răs. Intrigile, cari au provocat destituirea d-lui Basile Podoabă, om de cinste și de omenie, cu familie grea și căruia trebuie să i-se recunoască meritul, de a fi lucrat ani de-arândul la prosperarea băncii „Economul“ e ultima rușine, ce i-se poate imputa acestui „duo“ compromis pe toată linia.

Cinstea dlui Podoabă i-a fost restabilită. Dar cine-i va restabili și situația materială care și-o câștiga prin muncă o este, iar nu prin uneltiri descalificabile.

La aceasta trebuia să se gândească judecătoria!

Dăm după „Tribuna“ mersul procesului:

Joi în 24 Oct. s'a pertractat la tabla reg. din Cluj ca for apelativ un proces criminal urzit de direcțiunea inst. „Economul“ contra dlui B. Podoabă. Procesul acesta reieptat de forul prim a fost prea lung tractat în foaia maghiară „Előre“ și autorii lui aspru batjocoriți din partea iuctului. Tabla reg. s'a convins că autorul lui este fanfaronul nostru național, dr. Amos Frâncu. El și cu casarul V. Pop au fost gata să pună jurământ, că actul trimis de ei dlui Podoabă nu a existat nici când. Avocatul instituțului, dr. Poruț, intenționat ori din nebagare de șeamă l-a produs înaintea tablei și așa s'a constatat că Frâncu și soții au pornit procesul cu rea credință. A și fost apostrofată foarte aspru direcțiunea din partea apărătorului directorului inculpat, iar Frâncu demascat până la greață. Tabla după o scurtă consultare a aprobat sentința forului prim. Procurorul s'a declarat mulțumit, avocatul inst. dr. Poruț a insinuat recurs la Curie dar nu s'a admis, fiind cererea contra procedurii. A cerut liquidarea alor 600 cor. ca spese procesuale. A rămas să i-le plătească institutul. Dl Podoabă numai atât a zis: «Nu sunt vinovat în ceea-ce mi-se impută, sunt vinovat

tății, fără nici un amestec, străin și ne-suferit... Să fim cu toții un popor de vară, fiindcă țara noastră este frumoasă, fiindcă sufletele noastre frumoase sunt ca și câmpiile noastre!» Acest tablou al personalității sale bine să ni-l imprimăm în mintea noastră, dacă vrem să judecăm drept pe poet. El este prin eselență educatorul poporului său, — «marele Sămănător cultivator, al Norvegiei», cum bine l-a numit odată George Brandes.

Björnson s'a născut la 8 Decembrie 1832 în comuna Kvikne, (districtul Doverfjeld), o localitate depărtată și retrasă în munții Norvegiei. Tatăl său era preot. Priveliștea strașnicilor lanțuri de munți, cu capetele ascunse în zăpadă, treziră de cu bună vreme fantazia copilului și dragostea pentru tot ce e mare și sublim, iar creșterea religioasă ce domina în casa părinților săi îi dezvoltă de timpuriu simțul de dreptate și adevăr în viața socială și politică, în religie și obiceiuri. În anul al șaptelea se mută cu tatăl său la Romsdal, unde se desfășoară una din cele mai frumoase și mai bogate văi a Norvegiei. «Parochia de aici» — scrie el undeva — «este una din

cele mai frumoase din țară, căci zace între două golfuri, cari se întâlnesc aici, cu dealuri verzi ce se rădică deasupra-i, cu cascade de apă și case țărănești pe țărmul din față, cu câmpii ondulate și pline de viață în partea de jos». Aici s'a născut într'însul dragostea duioasă și entuziasmul sublim pentru patria sa. Aici a prins rădăcini profunde în inima lui interesul cel ferbinte, pentru munca și luptele poporului său...

După ce a frecventat cât-va timp școala din Molde, trecu la vârsta de 17 ani examenul de maturitate și se înscrie la universitatea din Christiania și anume la teologie. Mișcarea literară însă ce pornise în acel timp în capitala Norvegiei, îl atrase și pe Björnson în apele ei și astfel își îndreptă privirile spre poezie. În curând scrise o piesă: «Mellem Slagene». (Între lupte) într'un act și o nuvelă din viața țaranilor: «Synnöve Solbakken».

În aceste lucrări romantismul danez avea o influență evidentă, dar din limbajul și din caractele cele energice desemnate se vedea că în curând o să-și croiască un drum propriu. Aceste scrieri și altele ce-i urmau produsă senzație în literatură și

il făcură celebru. În curând deveni publicist și luă parte cu tot focul tinereții nu numai la luptele literare, ci și la cele politice și sociale. La anul 1857, ca urmaș al celebrului Ibsen, luă direcțiunea teatrului din orașul Bergen și se însură cu o femeie foarte înțeleaptă și draguță, care e singura ființă în putință de a descifra cu toată siguranța manuscrisele poetului. Björnson însuși n'ar fi în stare să-și recitească manuscrisele, dacă nevasta sa nu i le-ar copia.

După o muncă foarte spornică și grea se înapoia, la 1859 la Christiania, ca director al ziarului «Aftenblad.» În curând însă oferindu-i-se un stipendiu de sat plecă pentru doi ani la Roma, apoi mai petrecu un an și jumătate în Germania și în Franța, și în urmă se înapoia la Christiania. În timpul absenței sale, din cauza publicării dramelor, nuvelor și a poeziilor sale, ajunse la o autoritate așa de mare în cît statul îi acordă o recompensă națională. De la 1865 până la 1867 fu directorul teatrului din Christiania. Apoi se asvârli din nou în politică, deveni șeful partidei țărănești, adică radicale-republicane și luptă cu impetuositate pentru separațiunea Norvegiei de Sue-

bat în aceea, că am conlucrat la aducerea la Cluj a lui Frâncu și Dăianu și am intrat în societatea aceasta de nimica. Pentru aceasta mă rog să fiu judecat la închisoare pe viață». (În sală ilaritate).

Ziarele maghiare își bat joc de români. Frâncu și Dăianu nici acum nu cutează a umbla liberi pe afară, ci au calea închisă de frica zbiciului ziaristului maghiar, care-i pândeste pe străzi. Oare d-lui Podobă cine-i va plăti vre-o 800 cor. ce trebuie să-i dea apărătorului său? O societate morală cum e «Economul» nu se cuvine să-l lase dăunat.

Nu s'ar găsi oare mijloace să se curme odată starea cea de nesuferit ce dăinuște în Cluj? Unde-i înțeleptul să ne arate calea?

Coresp.

Un glas din popor.

Bine face poporul că să amestecă în treburile noastre și ne dă sfaturi. Avem multă nevoie de sfaturile lui, pentru că prea ne-am depărtat de el și prea nu-i înțelegem năcazurile și lipsurile.

Iată cu ce vorbe ne întâmpină Nicolae Selbăgian din Ciresul-Timiș și are multă dreptate, foarte multă dreptate:

Onorată Redacțiune!

Să vă spun și eu o vorbă și să vă arăt că Domnii dela orașe nu să prea poartă bine cu noi.

Cum se poartă domnii nostri dela orașe față cu poporul? Oare dacă trec alegerile de câte ori îi mai vedem în mijlocul lui? Și că oare își dau silința dânsi se vadă cum trăiește poporul acesta în satul său în coliba sa; cu durere trebuie să răspund; că nu, rari sunt cazurile când la vre-o petrecere populară se mai văd și negrețe dar și atunci în satele cele mai apropiate, dar și atunci se fer de a se amesteca printre popor și aș petrece laolaltă. Deci ar fi bine dacă domni noștri; respective inteligența dela oraș, ar mai lăsa odată

cuibul — barem — vara, și ar mai călători prin satele noastre — unde în mijlocul poporului cred tot atât de bine ar petrece, ca și prin cele cafenele, unde prin consumarea banului își mai consumă sănătatea, căci să-mi fie ertat dar prea se lasă toate în grija preoților și a învățătorilor când e vre-o lipsă „Preoți și învățători să-și facă datoria“ ei bine; se nu uităm că și ei sunt oameni și afară de aceia vedem cum guvernele aduc legi în toată forma ca să ni-i țină cu mâinile legate.

Despre băncile noastre nu aș putea zice, că lucră cum ar trebui se lucre. Avem în Lugoj banca Lugoșana cu un capital destul de frumos, de ce oare să mărginește nu mai la împrumuturi? Nu ar putea se deschidă și o magazină pentru bucate? unde țăranul să-și aducă rodul ostenelelor sale, nu pe la jidani unde îl tunde așa zicând fără foarfeci. În comuna Ciresul-Timiș sa vândut bunul Stoianovici, acum e împărțit în trei table, fiecare de câteva sute de jugăre, cât ar fi fost de bine dacă o bancă, respective „Lugoșana“ ar fi luat o tablă din aceste și ar fi împărțit-o între locuitorii comunelor vecine în condițiuni convenabile, căci se știe câtă lipsă e de pământ mai vartos de pășunat vara, încât pentru o păreche de boi se plătește 15—20 de fl. mai multe aș avea de zis, dar cred, că și atât este destul, par'că văd cum vor curge injurăturile peste capul meu, și vorbele, că: or ajuns țărani să ne dea sfaturi, se poate și una și alta, dar eu cred, că dacă s'ar urma așa nu ar fi rău.

Ciresul-Timiș, în luna Octombrie 1907.

Nicolae Selbăgian,
abonent.

BULETIN PARLAMENTAR

Ședința Camerei.

Mercuri 30 Oct.

După un discurs destul de lung început în limba maghiară și sfârșit în cea croată, se ridică Dr. Vasile Lucaciu. Putem să cuprindem în două cuvinte efectul celui d'întâi discurs parlamentar al părintelui Lucaciu: a fascinat și a desarmat. Lăsăm să urmeze discursul:

dia și introducerea guvernământului republican. Dar luptele politice fură atât de acerbe în cât în urmă preferi a se retrage din viața politică. Întreprinse apoi o călătorie în America și Anglia și în urmă se stabili pentru câțva timp la Paris. În timpul din urmă obicinuește a petrece iarna în Aulestad lângă Christiania și vara la Schwaz, în Tirol, ocupându-se numai cu lucrările sale poetico-literare. Din când în când însă, cu o ocazie sau alta, se aruncă iarăși în politică, cum fusese cazul înaintea cu vr'o cinci ani, când publică un articol senzațional propunând și stăruind pentru unirea statelor de nord într'o confederație neutrală și o alianță cu Germania.

Creațiunile poetice ale lui Björnson, versurile și poeziile sale conțin lucruri atât de frumoase, în cât cele mai multe au devenit cântece naționale și s'au tradus în cele mai multe limbi europene.

În limba românească n'am văzut încă nici o traducere.

Cele mai însemnate din lucrările sale sunt: „Noii căsătoriți“, „Un faliment“ (dramă) în care arată cu mare măiestrie puterea diavolească a banului; — „Laboremus“, — „Paul Lange og Tora Parsberg“, „Pește puterile noastre“, „Storhove“, „Maria Stuart“, „Redactorii“, „O mânășă“ și multe altele. Björn-

son este un spirit îndrăzneți și energic, un realist declarat și radical, un apărător al simplului și firescului. Stilul său, deși de o mare vioiciune, este în tot-d'a-una concis.

În anul 1899 i-s'a ridicat o statuie la Christiania.

Bătrânul poet norvegian împlinește la 8 Decembrie, anul curent, vârsta de 77 ani; forța sa de muncă însă îi este încă nescăpată. Suntem încredințați că Cel-de-sus îi va lungi încă mulți ani firul vieții; pilde are în bunicul său, după mamă, care a ajuns în deplină putere spirituală și trupească vârstă de 100 ani, iar părintele său de 90 de ani.

Pentru noi românii Björnson să ne fie o pildă de patriotism și de dragoste către poporul său de țărani vâjnoși și sănătoși... și să-i aducem omagiile noastre pentru vorbele alinătoare ce a adus fie-cărei inimi românești. Vorbele lui se potrivesc așa de bine și poporului românesc: „Popor de iarnă, scutură jugului acestui anotimp, înviază-ți vara inimei tale! Iubește steagul tău curat cu crucea libertății fără nici un amestec străin și nesuferit... Să fim cu toți un popor de vară, fiind-că țara noastră este frumoasă, fiind-că sufletele noastre frumoase sunt ca și câmpiile noastre!“ I. M.—il.

Hammersberg: Vasile Lucaciu.

V. LUCACIU: On. Camera! Când cu ocaziunea primei mele pașiri am onoare a saluta cu respect acest parlament, cred, că nu votăm legile modestiei, dacă accentuez, că atât eu, cât și mult stimaii mei colegi, când am primit încrederea alegătorilor, ne-am pus în serviciul unui ideal măreț.

Și acest ideal măreț, este idealul nostru al tuturor. Acest ideal ma călăuzit când am intrat în acest parlament, și acest ideal mă conduce, când e vorba despre împlinirea datorinței mele de legislator.

Acest ideal, on. camera, nu poate fi altceva, decât cea mai curată iubire de patrie (Aprobări în stânga).

E datorința noastră a tuturor să iubim patria! (Așa-i, aprobări în stânga, zgomot, s-auzim, s-auzim!).

Această datorință sfântă noi o înșirăm între cele dintâi virtuți cetățenești, iar ne iubirea patriei o considerăm, de un păcat ce tot-deauna trebuie condamnat. (Așa-i aplauze).

Cu acest ideal am crescut ca copil, acest ideal m'a condus în faptele mele publice, (mișcare), acest ideal l'am văzut întrupat în sufletul poporului meu iubit și tot acest ideal vreau să-l văz prosperând și în partidul de care am fericirea să mă țiu, în partidul național. (Zgomot). Acest ideal trebuie să fie steaua conducătoare, ba, dreptul de existență al activității noastre parlamentare, ca partid național.

HOFFMANN OTTÓ: Un astfel de partid nu există. (Zgomot, s-auzim, s-auzim).

V. LUCACIU: Domnilor deputați, dacă așa partid există sau nu există (nu există) nu voi aduce nici un argument, ci rog pe d-nul deputat de mare renume Hoits Pál — și cred că nu-mi va nega cererea-mi, ca să poftescă să-mi răspundă la întrerupere, că nici de față oare nu există partid național parlamentar? (Zgomot mare).

PRES. (Sună). Rog liniște!

V. LUCACIU: Cum putem explica fenomenul acesta curios, că între noi și între partidele constituite pe baza altor programe există un contrast atât de mare, atunci, când e vorba de realizarea principiului de față, în viața politică a dulce-i noastre patrii. Oare Ungaria nu-i patria noastră (Mișcare), și noi nu suntem fiii ei credincioși? (Zgomot. Mișcare. Clopoțelul sună. Strigăte din stânga: Nu-i drept. Ai fost credincios, de aceia te-or condamnat).

BOLOGH MIHÁLY: De aceia ai stat un an de zile, fiindcă erai tare credincios!

BREDICIANU C.: Intrerupe.

MARKOS GY.: Gratia fides.

PRES. (Sună): Pentru expresiunea aceasta îndrum pe dnul deputat la ordine.

LUCACIU: Atunci de unde provine faptul că între noi și între partidele celelalte politice, e un antagonism atât de puternic ce de multe ori, mai ales în unele articole ale ziarelor, ducem o luptă pe viață și moarte?

Căci pe acei on. colegi ai mei, cari sunt de aceiaș naționalitate cu noi, cari sunt aceiași fi ai națiunei noastre, ca și noi, însă de partidă politică contrară, cari sed în prezent în băncile partidului guvernamental, poftiți ai întreba, că oare poporul român, nu tot aceleași principii profesază în interesul dezvoltării culturale, naționale și politice ale naționalității române, ca și cele, pe cari le profesăm noi, ca fii credincioși ai acestei naționalități, dar totodată și ca fii credincioși ai acestei patrii? Pentru aceea zic și ei atât în coloanele ziarelor, cât și în vorbirile lor politice, că iată sunt gata să viețuiască sau să moară pentru binele poporului român și sunt capabili să facă totul pentru naționalitatea română, pentru înaintarea și dezvoltarea culturală și materială a poporului român și consideră de dușman al lor, fie un individ de ori și ce partid, ori cine ar fi pe lume, acela, care păcătuiește contra acestor sfinte cauze, acela este și dușmanul lor, căci totodată este și dușmanul acestei patrii. (Mișcare).

Ca să aduc un viu exemplu, aici este ca și o ilustrație interesantă cazul deputatului Burdea Szilárd. (Aprobări). Din partea presei românești a fost atacat, că din punct de vedere de partid nu-și poate îndeplini aceea datorință, pe care patria și naționalitatea română o pretinde dela dânsul, nu-o poate îndeplini tocmai din punctul de vedere al situației de partid. (Mișcare). Și d-nul deputat Constantin Burdea a pășit pe față și cu capul ridicat a publicat atât în ziaristică, cât și în darea de samă ținută în zilele trecute, că da în adevăr el iubește acel popor român și naționalitatea română al cărui membru este. (Esclamări: Așa și este, da și noi o iubim!) FARKASHÁZY ZSIGMOND: Noi facem pentru naționalitatea română mai mult decât D-voastră! (Larmă).

Dr. VASILE LUCACIU: că el va face totul ce-i va sta în putință pentru dezvoltarea culturală și materială a acestui popor (Aprobări.) și că așa dară sunt lipsite de bază acele acuze, cari s-au ridicat contra lui atunci, când au zis, că în urma poziției de partid, n'ar fi capabil sau n'ar voi, sau dacă ar voi, ar fi împedecat, ca el în interesul propriei sale naționalități să facă totul ceea ce pretinde legea divină și omească, ca în interesul poporului său să o facă și să o aducă la lumină. Căci onorată Cameră, noi nu voim altceva, căci aceasta este și litera începătoare și scopul final al programului nostru politic. Cum stă deci faptul, că pe iubitul (!?! nostru tovarăș, care în decursul verii — ca să mă folosesc de cuvintele sale — după cum a zis este capabil și gata a face totul în interesul naționalității române, sau al poporului român îl priviți de pretin în chestia naționalităților, iar pe noi — cari tot binele poporului românesc îl vrem — ne priviți de dușmani. (Larmă).

Dar merg mai departe pe acest teren. Ați cugetat că niște întreruperi mă pot împedeca, dar nu aflu consult ca să reflectez, ci îmi continui dezvoltarea pe acest fir. Nu numai acei stimați domni deputați cari stau aici ca fii ai naționalității române, ci am experiat, că înșiși stimații domni bărbați ai guvernului dela începutul dualizmului, până chiar în zilele noastre, în acele vorbiri politice de program, cu cari s'au prezentat înaintea camerei, despre chestia română, sau despre chestia naționalităților așa de frumos au vorbit, astfel de principii au accentuat și au stabilit... că dacă și acele principii și păreri nu ne-ar mulțumi pe deplin, la tot cazul ar contribui câtuși de puțin la găsirea calei adevărate pentru realizarea chestiei naționale. (Zgomot. Să auzim, să auzim).

Unii bărbați de frunte ai guvernului de la început și până în ziua de azi, dar și unele partide, partidul popular, guvernamental, fostul partid liberal, cel independent, toate partidele când își dezvoltă programul înaintea alegătorilor, se ocupă cu chestia naționalităților, tot-deauna cetim, că cu cea mai mare dragoste îmbrățișează naționalitățile, voim sincer dezvoltarea individualității, culturii, dorim progresul material și moral al naționalităților, (Sgomot. Așa-i de fapt!), cu toții am contribuit serios, cu puterile noastre, la dezvoltarea interesului general al culturii, la progresul material, moral al cetățenilor».

Da! nici noi nu voim altă-ce, onor. colegi! (Sgomot. Strigăte: Cum?).

Dacă lucrul stă așa, că între principiile noastre nu este și nici nu poate fi nici o deosebire de unde provine totuși că în realitate, în aplicația politicii, în realizarea ideilor politice există un contrast mare, un antagonism, o dușmănie putem zice și suntem dușmani politici? (Sgomot).

MARKOS GY.: Revolver valah, dinamită valahă, (oláh revolver, oláh dinamit!) (Sgomot. Președ. sună).

LUCACIU: Aceasta în ori-ce caz ne silește la o explicație și acela care vrea să se ocupe în mod serios cu politica, trebuie să-și dea seama de legile evoluției, de si-

tuția patriei, precum și de viitorul ei și să vadă, care este cauza acestei blăstămate stări de lucruri.

Pentru-că toți suntem în clar, că situația actuală nu este spre folosul patriei noastre ci dimpotrivă spre paguba ei (așa e, în stânga.) De aceea trebuie să vedem, cari sunt motivele cari au provocat aceasta stare de lucruri, cari au adus-o cu sine, sau cari o susțin?

On. Cameră! Aceasta este o întrebare destul de temeinică. De aceea n'am îndrăznit singur, în modestia mea să dau însumi răspunsul, ci mă voiu provoca la o persoană distinsă, pe care și On. Cameră o ține ca atare și pe care o stimez. Este vorba de Ex. Sa contele Apponyi.

O reflecțiune curată a sa ne va lumina asupra cauzelor, cari susțin aceste triste stări de lucruri. În vorbirea despre chestiunile politice cari există între noi și Austria ci zice: Explicarea înțelegerilor greșite, a dușmăniei, cari de fapt există, de multe-ori dacă nu întotdeauna, o aflăm în faptul acela, că unele expresii, cari determină relațiile respective în ceea-ce privește legile, viața politică, organizația dreptului public se înțeleg greșit, și din expresiile, din explicațiile false, greșite se nasc unele curente politice, cari întrupându-se în instituțiuni, opresc împăciuirea naturală a lucrurilor.

De aceia vedem, că în decursul pactului prezent chiar aceste stări, aceste drepturi publice ș. a. se nizuesc a fi explicate, a fi determinate mai precis — întocmai cum s'a exprimat Ex. Sa contele Apponyi, iar din acestea rezultă, că curentele false ale politicii vor înceta și în locul acestora vor urma stări accesibile.

Așa suntem, on. Cameră, și cu chestia amintită deja. Chiar pentru aceia m'am folosit de reflexiile înțelepte, adevărate, pe cari le-am auzit dela ex. sa contele Apponyi, și cari le-am adus în legătură cu relații de chestia existentă.

Așa-i on. cameră! Toate lucrurile din lume sunt supuse legilor dezvoltării, progresului, însă totdeauna să ținem seama de principiile fundamentale de unde purcedem și zicem că o instituție numai pe baza acelor principii fundamentale va înflori, va progresa, va exista, pe baza căror principii fundamentale s'a născut, s'a făcut. Așa suntem noi în țara aceasta on. Cameră! Aceasta ni-se spune zi de zi, aceasta o auzim în vorbirile de program și în declarațiile bărbaților din guvern și în privința aceasta nu face excepție nici excelența sa Bánffy Dezső, despre care însă știm cum a tractat chestia naționalităților. (Strigăte și zbierături puternice în stânga: Bine a făcut, trăiască Bánffy!) N'a avut vreme să săvârșească, ce a voit și mulțumită Domnului s'a înecat în politica sa proprie, iar politica lui încă și-a dat duhul în mâinile celui, ce a creat-o.

PREȘ.: Liniște dlor deputați!

V. LUCACIU: On. cameră! Voesc să folosesc ca punct de mănecare al vorbirii mele principiul, despre care am amintit la început adică iubirea de patrie sau patriotismul. Nici odată și nici într-o țară nu au luat în deșert și nu au mistificat mai mult înțelesul acestui principiu ca la noi. (Sgomot și strigăte în stânga extremă). Poftim on. cameră, aduceți-vă aminte de vremea aceea, când patrioții își ziceau unul altuia „Pecioviți“.

Poftim aduceți-vă aminte de vremea, când așa zisul partid liberal își ajunsese apogeul în activitatea politică, oare ce ziceau bărbații acestui partid despre patrioții 48-iști. De sigur nu-i considerau de buni patrioți. De câte ori nu i-au susținat, de câte ori nu i-au numit trădători numai fiindcă nu aveau aceleași păreri politice. Aduceți-vă aminte de cele întâmplare acum 3 ani. Eu așa cred, că colegul meu Holló Lajos — mi-ar plăcea mult să fie de față, ca să mă audă — e un reprezentant al patriotismului. Și știți ce a zis acest domn înainte de asta cu 3 ani despre un ziar patentat patriot, care apăra o altă direcție politică, despre

Bud. Hirlap? Nici mai mult, nici mai puțin decât, că e trădător de patrie, și că stă în intime relații cu ceilalți trădători și cu „patrioții“ de 5 pișule. I-au tăgăduit patriotismul, pentru-că apăra ceva formulă Széll — Körber — iară și... pe Apponyi.

Și în acest hal ne aflăm și astăzi on. cameră. Astăzi cinstita coaliție și ziarele ei după cum a spus-o eri colegul Thaly Kálmán presupun ori-ce despre rămășițele sau ruinele guvernului anterior, numai aceea nu voesc să creadă odată cu capul, că și între dânsii s-ar afla unguri și patrioți buni. Dacă cineva e darabant, urmează eo ipso, că nu poate fi bun patriot. (Așa-i! în stânga extremă, zgomot).

PREȘ.: Mă rog liniște.

LUCACIU: Eu zic și susțin că majoritatea, guvernului și jurnalistică coalițională, desigur n'a numit și nu numes-e de patriotic pe guvernul precedent, (zgomot). Că aveți sau n'aveți drept eu nu-s chemat să judec ci va judeca istoria, dar până atunci noi putem să ne avem judecata noastră personală ci suntem ori prea mici ori prea mari dar în acest joc eu văd mai mult defaimarea ideilor decât statorirea lor.

Așa dar vă întreb că patriotismul ca ideal care te îmboldește la fapte mărețe și care ca atare formează înțelegerea cetățeanului poate fi supus poate fi subjugat poate să se schimbe cu fiecare partid în fiecare guvern sau poate să depindă dela peana unuia sau celuilalt jurnalist? Iubirea mea de patrie e cu mult mai mare decât să se schimbe cum să schimbă vremea (La stânga zgomot).

În patria noastră în împrejurările noastre speciale în aceea cred că manifestă iubirea de patrie că sunt întru toate supuși loiali ai regelui nostru apostolic, (sgomot la stânga) acesta e lucrul cel d'întâi (sgomot încontinuu la stânga), aceasta este ideea fundamentală a statului monarhic, sarcriteriul nerăsturnabil al iubirii de patrie, mai este și îndeplinirea legilor sancționate de acest parlament, cari legi nu-i ertat să fie supuse schimbărilor politice și cari legi trebuie aduse în îndeplinire în orice împrejurări. (Aplauze la naționaliști). Se poate că nouă nu ne conving, se poate că s'au adus în contra voinței noastre, putem să luptăm în contra lor dar de respectat trebuie să le respectăm până legea e lege. (Aplauze la mijloc). În acestea văd eu adevăratul patriotism, acestea sunt ideile fundamentale al iubirii de patrie cari nu e ertat să fie supuse schimbărilor politice și părerilor jurnaliștilor.

Ear dacă așa stă lucrul, pentru-că nu poate fi altcum, atunci e semn, că să poate explica aceia, că între noi totuși sunt păreri contrare. (Zgomot continuu).

PREȘED. (Sună): Rog liniște.

LUCACIU: Deci acesta e punctul nostru de vedere, acesta pe baza patriotismului nostru, așa dară acesta trebuie să fie și al d-voastră, deci între noi nu pot fi păreri contrare, și nici nu e permis să fie. (Sgomot. S'auzim).

Așa s'a dezvoltat.... (Sgomot continuu).

PREȘED.: Rog liniște.

LUCACIU: Din o înțelegere rea o anumită direcțiune politică, din care ar urma apoi că patriotism numai unul singur poate fi, și anume acela, care e în stare să contopească și care și voeste această contopire în sânul națiunei maghiare. (Contraziceri).

Această explicație a patriotismului nu am acceptat-o nici când, ba nici nu o v'om primi, chiar pentru aceia sunt divergențe politice între noi. (Sgomot continuu).

PREȘED.: (Sună). Rog pe d-nii deputați, să nu întrerupă încontinuu pe vorbitor, căci la din contră, îi voiu numi pe nume pe deputații, cari în continuu întrerup.

LUCACIU: O altă divergență de păreri, mai este între noi, așa numit cruceptul «națiune» și «naționalitate».

Să luăm lucrul dela început, să vedem cum s'a dezvoltat lucrul acesta în viața

publică a Ungariei până în zilele noastre, așa că până acolo am ajuns, în ce privește chestia naționalităților, că pe mine, și colegii mei ne priviți ca dușmani de moarte. (Zgomot).

On. Cameră! În zilele trecute a fost desvălirea chipului unui distrins bărbat de stat, la congresul advocaților s'a întâmplat aceasta desvălire a chipului lui Verböczy. Nu voesc să intru mai afund în criticarea dreptului făcut de el, l'au criticat nu popii, fără advocații. Să deschidem dară cartea acestuia mare autor, despre care ministrul de justiție a vorbit cu atâta căldură înaintea tuturor advocaților din Ungaria. Acolo este cartea a III-a, capitolul 25, § 2, în care Verböczy în mod taxativ înșiră națiunile din Ungaria «nationes regni Hungariae». În mod taxativ înșiră, că în Ungaria sunt — firește în limba latină, unguri, valachi, germani, slovaci, cu un cuvânt le înșiră pe toate națiunile, cari sunt în Ungaria. Vorbește și în special despre fiecare națiune.

Deci vedem, On. Cameră, că Verböczy în cartea sa le înșiră națiunile după limbă. Aceste națiuni locuitoare în Ungaria alcătuiesc statul. (Zgomot).

S. ZSLINSKY, Spune-mi, că naționalitate ce insamnă latinește.

LUCACIU. On. Cameră! Eu le aduc aceste ca argumente, că aceste idei politice sunt supuse desvălirii legilor. Punctul de mănecare, deci e acela, că așa zic, că nu au fost atunci națiuni în Ungaria. Bine, dar Ungurii, Slovaci, Românii ce au fost? (Zgomot). Același popor, ba dacă, vrefi aceiași naționalitate, cari au locuit atunci, locuiesc și acuma. Inșă în evoluția de mai târziu, conceptului „națiune” au voit să-i deie altă explicare, anume Kölcsey, Kazinczy F., br. Eötvös Iosif în opurile lor politice și literare, vorbesc despre naționalitățile maghiare și vorbesc despre națiunea maghiară, chiar așa ca despre națiunea și naționalitatea română, deci le-au folosit deopotrivă expresiunea aceasta.

Inșă cu ocaziunea aducerei legilor din 1848, și din 1866—68, să deschidem buletinele parlamentare și v'om afla că s'au nisuit ca aceste două expresiuni să fie cât mai bine determinate și cât mai precis și tot-deauna așa s'au exprimat, că în Ungaria există o națiune politică nedespărțită, pe aceasta o numesc națiunea maghiară, și la această națiune politică aparțin ca membrii, atât maghiarul cât și românul slovacul, și celelalte naționalități. (Aplauze).

Ei bine noi aceasta o primim și o stimăm până e lege. Deci pentru-ce sunt atâtea frecări între noi chiar în ce privește chestia naționalităților?

PAP Z.: Pentru-că d-voastră nu vă place.
LUCACIU: Deci observ că națiunea maghiară, voește să contopească în sânul ei pe naționalități, și să nege individualitatea naționalităților. (Strigăte: Nu e drept).

P. ZOLTAN: Nu stă!

PREȘ.: Rog pe domnul deputat ca să nu întrupă.

LUCACIU: Eu sunt martor că atunci când vorbești în saloane cu bărbați de stat ai Ungariei sau cu un fișpan mai cu minte totde-auna dau dreptul acestei deosebiri și nici când n'am aflat nici chiar br. Bánfy care așa să fi dat definiția naționalităților precum am desvôltat-o eu. Dar voi ne întrebați de plângerile de durerile noastre! Așa dar ascultați. Ne doare, că pe baza unor vorbe rău înțelese, pe cari așa zicând zi de zi călăriți, vă îndoiți în patriotismul nostru și voiți să ne luați nu numai drepturile politice, dar ne declarați chiar de trădători de patrie pentru că ne iubim poporul nostru....

EBER ANTAL: Nu pentru acea! Pentru memorandum!

LUCACIU: Vă rog d-lor deputați să vă reîmprospătați în minte programul politic al lui Széll Kálmán, care chiar în ce privește chestiunea naționalităților ne-a sunat

ca o simfonie divină și a cărei rezultat a fost o decepție foarte dureroasă.

Tot-deauna când văd aceste idei expuse în vorbirile de program ale deputaților tot-deauna spun că își iubesc pe frați lor români, slovaci, sârbi, dar tot-deauna amenință cu cele mai teribile pedepse pe așa numiții agitatori.

Aceasta ar fi în regulă dar când noi ne exprimăm iubirea față de popor, de limba de cultura noastră, cu gura mare strigă, țipă, că suntem trădători de patrie și ne-am contra unități de stat maghiar.

FARKASHÁZI: Asta nu stă.

LUCACIU: Dacă am înțeles bine, această întrerupere patriotică, doresc să steie în fața publicului și să expuie, că nu e așa. Și pe mine mă vei afla atunci între aceia, cari se secundeze pe D-ta! (Zgomot în stânga. Președ. sună).

NAGY GYÖRGY: Dar înzadar negați, știm noi, că v-ați sfătuit cu ministrul românii.

PREȘEDINTELE: Rog pe dl Nagy, ca cu întreruperile sale să nu conturbe pe orator!

V. LUCACIU: Așa stă lucrul cu ideea de stat maghiar, așa se nasc pervertirile politice prin munca fără suflet a ziaristilor. Onoare foarte puținelor excepții, cari nu se lasă seduși.

Ce înțelegem, dlor sub ideea de stat maghiar? Ideea de stat maghiar e codificarea celor 2 principii, despre care am vorbit mai înainte. Dar dacă e vorba despre înghițirea naționalităților, dacă înțelegeți sub ideea de stat nimicirea culturii naționalităților, atunci noi suntem contrari acestei idei, pentru-că e antipatriotică. Cu conștiința liniștită și cu fruntea ridicată susținem, că noi gândim, cugetăm și lucrăm în cel mai spiritual, cel mai patriotic și că principiile noastre conduc la consolidarea păcii și la fericirea țării.

EBER ANTAL: Vorbește ceva despre memorandum! (Zgomot. Președintele sună).

LUCACIU. Nu tare de mult am avut onoarea a asculta — nu din locul acesta, ci de pe galerie — vorbirea excelenței sale Andrassy, în chestia naționalităților, care vorbire a avut bunătatea a o țipări și în limba română și a o împărți în câteva mii de exemplare. Vorbirea aceasta a fost considerată ca un fel de capitis diminutis a naționalităților, a voit dl ministru să ne arate pe noi, ca pe niște trădători de patrie și pe sine a voit să se afirme, ca un binefăcător al naționalităților, căci vezi Dne, el iubește poporul, îi dorește binele, dar urește agitatorii. (Așa-i. Zgomot în stânga).

Dar d'lor, cine iubește agitatorii?

Am înțeles inșă, că d-voastră sub agitatori ne-ați înțeleg pe noi. Dacă așa stă lucrul, apoi durere d-voastră și domnul ministru greșiți, căci de fapt noi nu agităm împotriva patriei și a națiunii maghiare, ci da agităm împotriva întortocheirii și pervertirii concepțiilor politice.

PREȘEDINTELE: Rog pe d-nul deputat Vlad să fie în liniște.

LUCACIU: Alt motiv pentru care denegăm votarea indemnității dela acest guvern, cu toată onoarea și cinstea cu care ne poartă față de membrii acestui cabinet și în deosebi cu care recunosc capacitatea lor genială ca bărbați de stat este modul de guvernare care a cauzat ura deplorabilă cu care ne purtăm unii față de ceilalți în această țară și care n'ar fi permis să fie. Acestor contraști, acestor pasiuni dușmănoase n'ar fi permis să domineze între fii acestei patrii.

Ațatăm în contra acelor idei scolciate cari sunt în stare să provoace ceartă și ură; cari ne fac dușmani pe fii acestei patrii, cari să nisues să nimicească dacă cândva se va putea prin ajutorul acestei lozințe false dar nu se va putea.

Că până când e cu noi iubirea poporului, până când ne iubim limba, până când simțim svârcolind în pieptul nostru conștiința națională, și până când și cel din urmă strop de sânge, e sânge de român,

nu ne temem. (Aplauze între naționalități. Sgomot la stânga).

Restul vorbirei D-lui Lucaciu îl vom da în numărul nostru de mâine.

Urmează apoi interpelația lui Hodza în chestia dela Cernova.

În interpelația d-sale dl M. Hodza cere ca ancheta să se estindă și asupra organelor administrative, cari au avut vre-un rol la măcelul dela Cernova, cei constatați deja și până acum ca vinovați să fie suspendați din oficiu și să se revoace trupele trimise la Cernova.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Mercuri, 30 Octomvrie n.

— **Junimei îi mulțumim călduros** pentru adresa sa de încurajare.

— **Avansări în armată.** Maiorul Silviu Herbay, care de prezent se află în Arad în concediu, a fost înaintat la rangul de locotenent colonel.

Inregistrăm cu plăcere această veste și felicităm cu căldură pe distinsul ostaș, cu atât mai mult, cu cât acesta a înțeles, că un român și în armată poate rămânea român. Îi place societatea noastră, vorbește limba românească în românește și nu în nemțește, cum fac cei mai mulți și se interesează de soarta neamului, din care nu se rușinează să facă parte.

Bine ar fi dacă toți ofițerii români ar imita pe dl Herbay și pe frații d-sale iarăși buni ostași și buni români.

Avem inșă pilde destule, cari ne silesc de multe ori să privim cu neîncredere la ofițerimea română.

Nu strică dacă cu această ocazie amintim că feciorul unei cinstite fețe bisericesti din jurul metropolitului dela Sibiiu, oficer prin Viena nu știu pe unde, *nu știe românește.*

Ca să se știe!

— **Cultură și iar cultură.** Primim din partea „inteligentei” române manuscrise, cari ne pun pe gânduri. Oameni cu carte, învățători, preoți, absolvenți de teologie cari nu mai puțin de 16 până la 18 ani și-au frecat coatele de băncile școlii scriu o limbă românească de ne apucă lingoarea citindu-o, nici subiect nici predicat, nici interpuncție, propoziții chilometrice fără nici un înțeles, din care în zadar ne trudim să scoatem ceva.

Scrisorile țaranilor din Banat sunt cap d'opere pe lângă proza infectă a așa numitei „inteligente”.

Citiți pentru Dzeu românește și lăsați crășmele și cărțile, că faceți de ris neamul românesc.

— **Societatea de lectură a elevilor școlii com. sup. gr. or. română din Brașov** s'a constituit pe anul școlar 1907 | 8 în modul următor: Prezident prof. I. Pricu, viceprezident D. Marcu III com., secretar G. Bucșa III com., vicesecretar P. Popa II com., cassar V. Herlea III com., controlor V. Govna II com., bibliotecar N. Cabaș II com., vicebibliotecar C. Popp I com. și econom. D. Androne I com. În comisia literară s'au ales: D. Sgaverdia III com., I. Iosifu III com., St. Navrea III com., G. Popica II com., G. Stănescu II com. și V. Voicu I com.

— **Ticăloșia soldaților evrei.** România mai ales e pățită din războiul pentru inde-

pendență, când toți soldații evrei au șters-o dinaintea dușmanului.

Cu ocazia rescoalelor țărănești s'a repetat același lucru și ne mirăm, că statul le mai dă de mâncare și haine, și în general că le mai dă ocazie, de a să făli că au făcut serviciu militar, o scuză, ori decăteori să pornește vr'o acțiune împotriva lor.

La Iași a fost achitat un colonel dat în judecată pentru că a aplicat o pedeapsă — prea mică — unor soldați evrei, cari au fugit, cum au auzit larmă în țară.

Impușcați ca câinii, nu așa, trebuiau să fie ticăloșii.

Tribunalul militar și-a făcut datoria în conștiință achitând pe colonel.

— **Holera în Basarabia.** În orașelul Chilia Nouă rusească, de pe brațul Dunărei cu același nume, în fața orașului Chilia-Vechi românească, este un bolnav confirmat de holeră; iar în Ismail, din fața comunei Satu Nou, plasa Tulcea, este un bolnav suspect.

Serviciul sanitar al județului Tulcea a înștiințat telegrafic urgent direcția sanitară.

S'au dat ordine severe pentru oprirea oricărui călător din Rusia.

Vaporul rusesc „Basarabetz“, care făcea cursele Ismail-Tulcea, a fost oprit de a mai acosta în porturile românești.

S'a ținut consiliu de igienă pentru luarea măsurilor necesare.

— **Redactori condamnați la muncă silnică.** Tribunalul din Serajevo (Bosnia) a condamnat pe redactorul sârb George Bika-ljevici la 5 luni muncă silnică și pe Stefan Stefanovici la 5 luni închisoare aspră pentru niște articoli apăruti în foaia lor „Srpska Riecs“ prin cari ar fi instigat pe cetitori la violență contra autorității. În Bosnia redactorii sunt și mai aspru prigoniți decât în Ungaria. Dar în Bosnia nimenea nu zice că e libertate, pe când Ungaria e lăudată de toți șovinistii ca patria tuturor libertăților.

— **Un omor descoperit după 4 ani.** În comuna Cladova (com. Arad.) în 28 Oct. c. v. 1907 au fost desgropat din mormânt locuitorul de aici. Blaj Zamfir, care încă în anul 1903 luna Sept. au fost înmormântat.

După repozatul rămăsese soția sa în etate de 65 de ani și 5 feciori. Todor, George, Nica, lefta și Floria apoi fete Maria, Anna și Senzeiana. Pe atunci se cam auzise puțin în popor că bătrânul n'ar fi murit moarte bună ci că ar fi fost ucis de fii lui, dar aceia a rămas nesocotită. În timpul din urmă s'a întâmplat des neînțelegere între frați și sa descoperit faptul, că fiul său lefta având vorbe rele cu frați săi ia descoperit ca ucigași ai tatălui pe când dânsul a fost dus la miliție.

În 28 Oct. a. c. a și eșit comisiunea în fața locuului și a desgropat pe repozatul, care în luna Sept. a trecut 4 ani de când a fost înmormântat. Mulțime de popor i-a văzut cadavrul. Din partea comisiunii a luat parte procurorul și doi medici cari au făcut autopsia și au luat parte și încă alți domni. S'au aflat căpățina spartă în forma unui teler așa că încă au fost despăcată în mai multe părți. Pornindu-se cercetare împotriva feciorilor s'a desfășurat faptul că Floria și Mitru l'a omorât. Fiind numai ei cu bătrânul acasă l'au lovit cu o rudă de fer în cap și după aceea a mai trăit tatăl lor 24 de ore. Inima de tată n'a vrut să-i descopere. Neînțelegerile între ei însă a descoperit faptul lor, pe care Dzeu nu-l putea ierta.

În această oribilă vină este implicat și medicul care la moarte a făcut autopsia cadavrului și pentru bani a ascuns fapta nelegiuțiilor copii.

— **Gratis!!** Facem cunoscut tuturor societăților, și mai ales celor studențești, cari cei gratis ziarul nostru, că cum se găsec cu orice ocazie bani de banchete și de petreceri de atâtea ori pe an, se pot găsi și aoi, trei zloți pentru o foaie românească de la care numai câștig pot avea și care are și ea destule jertfe, pentru a nu-și putea permite luxul de a împărți abonamente gratuite.

Cerșitoriile acestea sunt la ordinea zilei chiar și din partea casinelor române cari materialicește stau destul de bine. Facem, credem, destul pentru popor. Tot felul de anunțuri gratuit. Logodne, cununii, anunțuri de moarte, dări de seamă cari în toate țările și oricărei prese se plătesc, noi le dăm drumul de geaba.

Ar trebui să îndreptăm odată moravurile acestea calicești. Ce fonduri avem noi pentru a ne arăta mărinimoși față de toată lumea. Mărinimozitatea asta ar trebui delapublic să pornească și nu dela o foaie, care Dumnezeu știe cum se susține.

Fiecare literă ce o ia în mână culegătorul trebuie scump plătită pe când publicul românesc se supără, că nu i-se publică toate bazaconiile trimise la gazetă.

Ar trebui să ne învățăm odată la omenie.

— **Demonstrația studenților bosniaci.** Studențimea bosniacă din Viena, la care s'a asociat și croați și sârbi au demonstrat ieri Marți înaintea locuinței ministrului de finance baronul Burian.

Motivul acestei demonstrații este închiderea ziaristului bosniac Katic. Studențimea amenința cu bastoanele și bătea cu pumnii gazetele, cari le-au adus informația în strigăte de: jos tiranul! Demonstrații erau în număr de peste o sută.

Avizându-se poliția șase dintre ei au fost deținuți și după încheierea procesului verbal au fost puși în libertate.

— **Noul comandant al honvezimei. M.** Sa a numit pe generalul de cavalerie Klobucsár Vilmos comandant al honvezimei, post, care a rămas vacant dela moartea arhiducelui Iosif.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(61)

Ivan Turghenieff.

Vassili Ivanovici alerga nebun prin chilie, iscodea în minte fel de fel de leacuri, și învălea în tot minutul picioarele fiului. „Da să-l înfășurăm în cearsăfuri ude... ceva de vomat.. cataplasmi cu muștar pe stomac... lăsare de sânge!“ i-se perândau în minte. Medicul pe care-l rugase să stea, se învoia la toate, dădea limonadă bolnavului, și ceva pentru sine mai o pipă, mai ceva „întăreală și încălzeală“ va să zică țuică. Arina Vlasievna nu era să se urnească de pe scaunetul ei dinaintea ușei, abia când mergea la rugăciuni.

Mai dăunăzi scăpase din mână oglinduța ei, care plezni în țanduri. — Nu-și putea închipui o pează mai rea. Nici Anfizușca nu mai știa cum s'o dregă, cum să-i vorbească.

Timofeici era dus la doamna Odintoff cu solia celui ce trăgea de moarte.

Noaptea nu-i adusesese odihnă pentru Bazaroff... ferbintelile istovitoare îl sbuciumau într'una. De cătră ziuă se mai alină, se rugă de Arina Vassievna să-l peptene, îi sărută mâna și înghiți două trei linguri de ceai. Vassili Ivanovici, mai apucă nițică inimă.

„Lăudat să fie numele Domnului — repetă el — criza a isbucnit... criza a trecut...“

„Vezi — grăi Bazaroff — ce poate face un cuvânt! I-a tocat prin cap cuvântul criză, și acum tot e mângăere. Mare lucru, ce înfluiță are cuvântul asupra omului! Zii la cutare neghiob, fără să-l bați, și are să crepe de ciudă, lingusește-i cumințenia fără a-i da un ban, și caută mai fericită suflare de cât el.“

Micuța aceasta cuvântare trezi în Vassili Ivanovici amintirea pițigăturilor din vremuri mai fericite și îi sălta inima de bucurie.

„Bravo! Cum o nimeriși băete, — bravo!“ izbucni bătrânul făcând ca și cum ar bate în palmi.

Bazaroff zimbi întristat.

„În adevăr, ce crezi, — întrebă de tată-so — a trecut criza sau acum se ivește?“

„Îți este mai bine, asta o văd, și de asta mă bucur.“

„M'nunat! E bine să te bucuri totdeauna.

Însă, trimis-ai colo?... Știi tu unde?“

„Cum să nu.“

Schimbarea în de bine nu dăinui mult. Accesele se înoiră Vasili Ivanovici veghia necontentit. O grijă fără seamăn îi schingiuia bătrânețele. De mai multe ori încerca înzădar să vorbească.

„Eugen! — se văeta înșfârșit — Puiul meu, scumpul, bunul meu copil...!“ — Chemarea aceasta neașteptată pătrunse în inima lui Bazaroff... Iși întoarse capul nițel, puteai vedea cum se trudește a se desbata de sub povara ce-i cutropea mințile și zise: Ce-i tată?“

„Eugen — continuă Vasili Ivanovici, căzând grămadă în genunchi lângă Bazaroff, deși acesta sta cu ochii închiși și nu-l putea vedea — Eugen, tu te simți mai bine și ai să te vindeci cu ajutorul Domnului... Dar folosește prilejul acesta, isgonește grijile mamei tale și ale mele: săvârșește datorința ta de creștin! Mi-am luat inima în dinți ca să te rog... e prea grozav... E pentru veșnicie Eugen!... cumpănește bine...“

Plânsul bătrânului se stinse, și pe fața fiului său trecu încet un spasm neobișnuit. Stetea tot culcat cu ochii închiși. Pe urmă își mișcă buzele:

„Dacă face mare bucurie, nu-mi pasă, fie. Dar de ce așa în ruptul capului? Chiar tu spuneai înainte că pornesc spre însănătoșare.“

„Da, și-e mai bine Eugen, mult mai bine, dar cine te încredințează... Toate-s în voia Domnului, și ca să împlinești o datorință...“

„Mai aștept. Tu zici: criza se ivește acum. Dacă ne înșelăm, ce-are aface! Se dă deslegare și la bolnavi ce nu mai sunt la conștiință.“

„Pentru Dumnezeu Eugen?...“

„Deocamdată mai aștept. Mi-e somn La-să-mă...“

Și puse capul pe perină.

Moșneagul se sculă, șezu pe un scaun, și își mușca degetele rezimat în coate.

Uruiul unei trăsuri cu resorturi, acest uruit ce se deosibește atât ee ușor în undoarea liniștei de țeară, îi bătu la nrechi. Vârtejul sprintenelor roate se apropia din ce în ce, acu se auzea și nechezatul cailor. Vasili Ivanovici sări de pe scaun și fugi la fereastră. O trăsură pentru doi, trasă de patru cai, intră în ograda căsulei sale. Fără de-a înțelege cât de cât ce-o mai fi și asta, dar împins de fiorii unei bucurii neașteptate, dete fuga pe ușă afară. Un lacheu în livrea deschidea ușa trăsuri și o femeie în mantie neagră cu fața ascunsă în văl, se dete jos...

„Sunt doamna Odintoff — grăi ea. — Mai trăește Eugen Vasilevici? D-ta ești tata lui? Am adus și un medic.“

„Dumnezeu să vă răsplătească!“ — strigă Vasili Ivanovici, și luându-i mâna o strânse convulsiv de buze, în vreme ce medicul pomenit, un om scund, cu ochelari și cu multă nemțească, coborî încet din trăsură. „Trăiește, trăiește, Eugenul meu, și de-acum e mântuit!“

Tu nevastă, un ânger ne-a sosit din cer!“

„Doamne sfinte, ce s'a întâmplat!“ țipă Arina Vlassievna, alergând într'un suflet, din salon, și căzând la picioarele Anei Sergheievna în tindă, începu a-i săruta haina ca și perdută de minți.

„Ce faceți, ce faceți!“ se ferea Ana Sergheievna, dar nime nu o asculta, și Vassili Ivanovici nu o mai slăbea din: „Un înger, un înger din ceruri!“

„Wo ist der Kranke? Unde-i bolnavul?“ întrebă în sfârșit medicul cu nerăbdare.

Cuvintele acestea îl aduseră în ori pe Vassili Ivanovici.

„Aci, aci! Dați-mi voie să vă duc eu la el, werthester Herr Collega“, adause din straița lui cu amintirile vechi.

„Uf!“ făcu neamțul cu un răs searbăd. Vassili Ivanovici îl duse înlăuntru.

„Iată un medic trimis de Ana Sergheievna Odintoff — zise, plecându-se la urechea fiului său — și e aci și ea“.

Bazaroff deschise ochii cu iuțeală.

„Ce spui?“

„Că Ana Sergheievna Odintoff e aici, și îți trimite pe domnia sa“.

Bazaroff își alunecă privirea prin odaie.

„E aici?... o doresc...“

„O s'o vezi Eugen, dar întâiu să ne luăm la sfat cu domnul doctor. Stai să-i istorisesc toată treaba cu boala ta de când s'a dus Sidor Sidovici (numele medicului de plasă), apoi o mică consultație“.

Bazaroff se uită la medic.

„De, numai isprăviți repede. De vorbit, nu vă căzniți cu lătimeasca că și eu înțeleg ce va să zică: *jan moritur*.*)“

„Der Herr schelt des Deutschen mächtig zu sein**) grăi ucenicul lui Esculap, înturnându-se către moșneag.

„Ik... gabe... vorbiți rusește, tot o fi mai bine“ răspuse el.

Bibliografie.

A apărut „Albina“ Nr. 1, anul al XI. Revistă Enciclopedică Populară cu următorul sumar:

Comitetul, Uncuvânt înainte. — P. Gârboviceanu, Zece ani de viață. — I. Kalinderu, Credința și știința. — Haret, Luminarea poporului.... — Pimen al Dunării de jos, Reflecțiuni asupra jubileului de 10 ani dela înființarea revistei «Albina». — Athanasie Râmnic, Două cuvinte despre țărani. — Al. G. Galeșescu, Bogăția unei țări.... — P. Rășcanu, O datorie sfântă. — Sofia Nădejde, Pace și între oameni bună învoire. — G. Coșbuc, Piatra trăsnetului. — I. Slavici, O vânătoare cu rost. — C. Fussea, «Albinei». — C. Banu, Patria. — N. Rădulescu-Niger, «Albinei» — N. Bibiri, Omagiu din parte-mi revistei «Albina». — Prf. Dr. Manolescu, Ce învățătură putem trage din viața insectei albina? — Cărți noi. — St. C. Ioan, Din foloasele învățământului. — M. Lupescu, Omul fără noroc. — L. Mrejeriu, Indemn către muncitorii români. — C. Armașu, Cugetări. — Icon. C. Năzarie, Sfântul Ioan Gură de aur. — Mulțumiri. — C. N. Mateescu, Legenda lumânăricii. — General P. V. Năsturel, Radul Șerban Basarab și Matei Basarab. — P. Dul'u, Pribegul. — Al. L. Pădașu, Lupta dela Năeni. — M. Sadoveanu, Istoria unei pălării. — Soarel, punător de foc. — G. P. Salviu, Jubileul «Albinei». — G. Ionescu, Tipografia dela mănăstirea Znagov. — Fl. Cristescu, Puișorii. — Ir. Popescu, Anima-lul sănătos. — Dr. V. Oprescu, Despre sănătate. — Dr. C. A. Macri, Cura de struguri

*) E pe ducă.

**) Pare-mi-se știe nemțește domnul.

și de must. — P. Volănescu, Către frații săteni. — St. Negulescu, Portretele familiei regale. — Em. Gârleanu, Gâza (Schită). — S. Teodorescu-Kirileanu, Jocurile la sate. — Maior S. Leonte, Mai multă lumină! — Paul Pașa, Un județ fericit. — C. Rădulescu-Codin, Mureș (poezie din popor). — Diacon Raiculescu, Părerea mea. — I. N. Ciocan, Din nevoile săteanului. — C. D. Parepa, Plantele medicinale cari cresc în țară și se pot recolta toamna. — V. S. Moga, Ingrijirea gănilor. — Marin M. Țiculescu, Șapte ani la colnic. — Cronica săptămânii. — Informațiuni.

Ilustrațiuni: Comitetul unionist din Moldova. — Cuțit de cremene din vremea oamenilor străvechi; — Topor de piatră cu coadă de lemn din vremea oamenilor străvechi; — Locuințe omenești în mijlocul unui lac. — Sf. Ioan Gură de aur. — Mănăstirea Znagovului înainte de restaurare; — Biserica dela Znagov cum este astăzi; — Antim ivireanul; — Constantin Brâncoveanu; — Stema țării 1700; — Proorocul David după Psaltirea din 1700; — O vită sănătoasă și bine îngrijită; — La horă; — Micșunele; — Laur; — Angelică.

Gravuri afară din text: In zorii zilei, gravura în color (coperta), de I. Strâmbulescu. — Dacia, de Costin Petrescu. — Mihaiu viteazu, de Ostor Obedeianu.

Muzică: Gr. Teodosiu, Două cântece școlare: I. Clopoțelul; II. Mircea la bătaie.

Poșta redacției.

Dlul A. B. Buc. Mulțumiri Așteptăm.

Poșta administrației.

Dlul Demetriu Cionte în S. Aveni o restanță de 10 coroane până la finea anului.

Economie.

Convenția comercială cu Serbia. Delegații Monarhiei noastre s'au întrunit din nou cu delegații Serbiei în scopul negocierilor pentru încheierea convenției comerciale.

Dupăcum se vestește din cercurile bine informate, delegații Serbiei au cerut stabilirea unui anumit contingent de vite vii, cari se poată fi importate pe teritoriul Monarhiei noastre.

Delegații Austro-Ungariei s'au opus hotărât acestei cereri.

Probabil că nici de astădată negocierile nu vor duce la bun sfârșit, deși interesele economice ale ambelor state vecine cer încheierea convenției comerciale.

Congresul agricultorilor din România. La București s'a deschis al doilea congres al agricultorilor din țară.

Prezident al congresului a fost ales P. S. Aurelian. Congresul va lucra în patru secții. În aceste secții se vor dezbate chestii de: economie socială, învățământ agricol, cultură agricolă (a pământului) și economia vitelor.

Importul de cărbuni. În cursul săptămânii ultime s'au importat pe liniile căilor ferate Odenberg-Cașovia 3502 vagoane cărbuni.

În Fiume a sosit din Anglia un vapor încărcat cu 4000 tone cărbuni, pe seama căilor ferate ungare de stat.

Bursa de efecte. Tendința generală la deschiderea bursei a fost liniștită.

Valorile s'au menținut cursurile. Spre încheierea bursei, speculația a eșit încâtva din rezervă, și făcându-se cumpărările valorilor s'au urcat cu puțin.

Circulația a fost restrânsă.

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac vinde	634.50
„ „ ung.	744 —
„ băncei de escompt	464 —
„ soc. căilor fer. aust. ung.	653 —
Renta ung. de aur 4 proc.	110.50
„ „ coroane 4 „	93.20
„ austr. de aur 4 „	114.50
„ „ coroane 4 „	96.50

Scrisuri fonciare „Albina“	101 —
Napoleon d'or (20 franci aur)	19.24
mărci germane, aur	23.55
Galbeni austriaci și ungurești	11.43
Bilete germane 100 mărci	117.50
„ franceze 100 franci	96 —
„ italiene 100 lire	96.20
„ române 100 lei	95.15
Ruble rusești de hârtie	2.54

Prețurile cerealelor. Tendința generală în târgul efectiv de cereale a fost azi liniștită. Prețul grâului a scăzut

Prețurile ovăsului, secarei și cucuruzului nu s'au schimbat.

Circulația a fost restrânsă.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 20.000 măji m. grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 24 cor. 60 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 23 cor. 10 fileri de maza metrică (100 kgr.)

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

Măji metriche:

	Sosit:	Expediat:
Grâu	43364	—
Secară	6662	—
Orz	3657	202
Ovăs	22696	5370
Cucuruz	4237	502
Rapiță	—	101
Făină	102	19772
Tărâțe	—	7781

Tendința generală în târgul pe termen de cereale a fost liniștită. Conform buletinului oficial au notat:

Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Aprilie 1908: 12.42, 12.37—12.49.

Secară pro Aprilie 1908: 11.64, 11.57 11.68

Ovăs pro Aprilie 1908: 8.47, 8.52—8.51.

Cucuruz pro Mai 1908: 11.10, 11.10—11.17 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	24 cor. 60 fil.
„ „ „ „ „ mijl.	24 „ 20 „
„ „ „ „ „ slab	23 „ 10 „
Secară, „ „ „ „ dela	21.85 — 22.80
Orz, „ „ „ „ „	15.60 — 16 —
Cucuruz „ „ „ „ „	14.35 — 14.50
Ovăs „ „ „ „ „	16 — — 16.60
Rapiță „ „ „ „ „	34.50 — 36 —

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	152 cor. — 153 cor.
Slănină	126 „ — 129 „
Cartofi	3.80 „ — 5 — „

Spirit . . . . . dela 59 — cor. — 60 —

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)

(Prima calitate ungară.)

Bătrâni	— — — fileri kilogramul.
Tineri	130—132 „ „

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.